

Program innych działań na terenie zabytkowego parku

Teren prac: Zespół Muzealny „Krzewnia” w Gołotczyźnie wpisany do rejestru zabytków pod poz. A-233, 06-430 Gołotczyzna, ul. Świętochowskiego 16

A. IDENTYFIKACJA OBIEKTU PRZED KONSERWACJĄ

- obiekt: POSĄG Aleksandra Świętochowskiego
- autor: prof. Tadeusz Łodziana
- czas powstania: 1968r.
- Popiersie Aleksandra Świętochowskiego ustanowione jest na cokole oraz podmurówce.
- Wymiary: rzeźba wysokość: 85 cm, szerokość: 88cm, głębokość: 48 cm, cokół wysokość: 170cm, szerokość: 61cm, głębokość: 48cm
- adres Muzeum Pozytywizmu w Gołotczyźnie, ul. Świętochowskiego 4, 06-430 Gołotczyzna
- właściciel obiektu: Muzeum Pozytywizmu w Gołotczyźnie – oddział Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie.

B. HISTORIA RZEŻBY

Obiekt powstał staraniem członków Towarzystwa Miłośników Ziemi Ciechanowskiej z okazji 30-lecia śmierci Aleksandra Świętochowskiego, przedstawiciela polskiego pozytywizmu, pisarza, filozofa, działacza społecznego. Twórcą rzeźby był prof. Tadeusz Łodziana, światowej sławy rzeźbiarz. Odsłonięcie pomnika odbyło się 5 maja 1968r.. Rzeźba znajduje się naprzeciwko domu, w którym mieszkał i tworzył Aleksander Świętochowski.

C. ANALIZA FORMY, FUNKCJI I TREŚCI RZEŻBY

Rzeźba jest w formie popiersia, które ustawione jest na wysokim cokole. Przedstawia Aleksandra Świętochowskiego, postaci ściśle związanej z ziemią ciechanowską. Jest to głowa mężczyzny w starszym wieku z widoczną długą brodą oraz kaweł torsu. Na cokole wykuty jest napis:

ALEKSANDER
ŚWIĘTOCHOWSKI
1849- 1938

Rzeźba została postawiona w hołdzie sławnemu twórcy.

D. TECHNIKA I TECHNOLOGIA WYKONANIA

Rzeźba wykonana jest z dwóch materiałów: popiersie wykonane jest ze sztucznego kamienia na bazie cementu, natomiast cokół na którym stoi popiersie wykonany jest z piaskowca. Posąg wykonany jest tradycyjnymi technikami i narzędziami poprzez odkucie nadmiaru materiału. Na froncie cokołu wykuto inskrypcję, cokół ustanowiony jest na cementowej podmurówce.

E. OPIS STANU ZACHOWANIA I PRZYCZYN ZNISZCZEŃ

Cała powierzchnia rzeźby nosi ślady wietrzenia spowodowane czynnikami atmosferycznym i działaniem wody. Pokrywają go szare nawarstwienia pochodzenia atmosferycznego oraz znaczne zielone nawarstwienia biologiczne. Szczególne natężenie szarych nawarstwień znajduje się na płaszczyznach poziomych i skośnych rzeźby, na trasach spływu wody opadowej, gdzie kumuluje się wilgoć. Szare nawarstwienia to skonsolidowany kurz i piasek naniesiony przez wiatr oraz przebarwienia związane z występowaniem nawarstwień biologicznych. Cały obiekt pokryty jest zielonymi nawarstwieniami biologicznymi w postaci glonów i porostów. Również cementowa podmurówka pokryta jest tymi samymi nawarstwieniami biologicznymi z dodatkowo obecnymi mchami. Na rzeźbie występują drobne ubytki spoiny, które wypadły z popiersia. Częściowemu wypłukaniu uległa spoina pomiędzy cokołem a popiersiem.

F. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI

Obiekt poprzez swoje nawarstwienia znajduje się w stanie zachowania wymagającym interwencji konserwatorskiej. Nawarstwienia biologiczne, oraz szare nawarstwienia w postaci osiadającego przez lata kurzu i pyłu zmieniły pierwotny wygląd rzeźby, utrudniając jej odbiór estetyczny. Utrudnione jest również odczytanie inskrypcji na cokole. Planowane prace konserwatorskie i rekonstruktorskie mają na celu przywrócenie wartości artystycznych pomnika, uczynienie jego inskrypcji oraz zabezpieczenie go przed zasiedlaniem przed mikroorganizmami z jednoczesnym poszanowaniem substancji oryginalnej. Cel ten zostanie zrealizowany poprzez usunięcie nawarstwień, rekonstrukcję form i spoin, następnie zabezpieczenie całości środkiem hydrofobowym.

G. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej oraz opisowej.
2. Usuwanie nawarstwień biologicznych z powierzchni pomnika preparatem biobójczym.
3. Usuwanie szarych oraz czarnych nawarstwień pochodzenia atmosferycznego metodą strumieniowo – ścierną. Ewentualne doczyszczanie powierzchni obiektu preparatami powierzchniowo – czynnymi.
4. Mechaniczne usuwanie zdegradowanych spoin oraz luźnych fragmentów zaprawy cementowej z pomnika.
5. Wypełnienie szczelin w popiersiu preparatem do iniekcji betonu.
6. Uzupełnienie formy w popiersiu zaprawą cementową.
7. Uzupełnienie spoin zaprawą wapienno – piaskową.
8. Uzupełnienie formy w piaskowcowym cokole zaprawą mineralną barwioną w masie.
9. Scalenie kolorystyczne uzupełnień farbami krzemorganicznymi.
10. Impregnacja pomnika preparatem hydrofobowym.
11. Uzupełnienie powykonawczej dokumentacji konserwatorskiej.

H. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA STANU ZACHOWANIA

Konserwator

Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie

D. Czerniakowski

mgr Dariusz Czerniakowski